

JÖNKÖPINGS KOMMUNS ARBETE FÖR ÖKAD INTEGRATION

INTEGRATIONSRAPPORT 2019

Stadskontoret
Utvecklings- och hållbarhetsenheten
Tommy Josefsson, Integrationstrateg
tommy.josefsson@jonkoping.se

Innehåll

JÖNKÖPINGS KOMMUNS ARBETE FÖR ÖKAD INTEGRATION.....	1
INLEDNING.....	3
BAKGRUND	3
SYFTE.....	4
ÅTERSPEGLA	4
Reflektion.....	6
Kompetensbaserad rekrytering.....	6
Slutsatser	7
EGENFÖRSÖRJNING	7
Incitament till egenförsörjning	8
Tidiga insatser	9
Effektiv samverkan	9
Funktionell svenskundervisning.....	10
Slutsatser	11
SOCIAL SAMMANHÅLLNING	11
Interkulturell kompetens	12
Skolsegregation eller varje skolenhet en mångkulturell mötesplats.....	12
Kvotflyktingar och anhöriga	13
Slutsatser	13
SAMVERKAN MED CIVILSAMHÄLLET	14
Nätverk och anslag.....	14
Ytterområdena.....	14
Områdesgrupper och gemensam lägesbild.....	14
Kommunala bolag	15
Utrikes föddas perspektiv	15
Slutsatser	15
MOTVERKA SEGREGATION	16
DELMOS insatser	16
AVSLUTNING	17

INLEDNING

Vid ett besök i Bekaadalen, östra Libanon, hade undertecknad möjlighet att se hur både kommuner och civilsamhället arbetar för att möta flyktinglägrens barn och ungdomars behov. Av de 500 000 barn i skolåldern får genom UNHCR:s försorg 200 000 plats i de libanesiska skolorna genom att undervisning sker i tvåskift. Barnarbete på fälten eller tiggeri längs med vägarna blir verkligheten för en del familjer i desperat behov av levebröd. Civilsamhället gör tappra försök att i någon mån möta undervisningsbehoven hos de resterande. Till exempel en kyrka i staden Zahle ordnade undervisning åt 250 flyktingbarn i sina lokaler. En organisation bedrev kompletterande undervisning till barn som missat ett till två år av skola; en annan specialiserade sig på stöd för barn med PTSD (Post Traumatic Stress Syndrom). Ett studieförbund satsade mycket på kultur och estetiska lärprocesser för att hjälpa barnen bearbeta sina trauman. Teater, musik och berättarkonsten stod högt i kurs. En av deras elever hade till och med gått till final i TV shown "Lebanon has talents".

Bild 1. Flyktingläger i Bekaadalen, östra Libanon [Fotografi]. I Josefsson, T, 2016.

BAKGRUND

Jönköpings kommun tog emot ungefär 250 flyktingbarn under 2019 och det fanns gott om plats för dem i kommunens skolor utan att behöva optimera klassrumsutrymmet genom att skapa tvåskift. De nyanlända eleverna placeras så fort som möjligt i ordinarie klass för att snabbt kunna hitta en svensk gruppidentitet, utveckla språket och komma ikapp med skolarbetet. Kommunens integrationsanslag fortsätter stödja civilsamhällets och kommunala verksamheters initiativ till ökad delaktighet och inkludering för nyanlända. Några exempel är Bima teatergrupp som genom Studieförbundet ger föreställningar med komedisketcher och söker rekrytera ungdomar till amatörteatern. Bäckadalsgymnasiet använder estetiska lärprocesser som redskap i att bearbeta nyanlända elevers upplevelser och synliggöra deras talanger. ABF lyfter fram kvinnors delaktighet och inkludering i samhället under eventet "Internationella Kvinnodagen". Circular center stödjer satsningar genom företag i Bottnaryd, där yrkeskunniga svenska pensionärer går in som handledare åt nyanlända i deras praktik på företagen. Det finns plats för alla och allas kompetens och talang ska tas tillvara.

Jönköpings kommun är inte fullt, utan växer så det knakar även i dessa Coronatider. Det gör också Zahles kommun i Bekaadalen, men under andra förutsättningar. Jönköpings kommun och dess näringsliv har under 2019 stärkts ytterligare genom inflyttning av nya invånare med utländsk bakgrund, vilka vid årsskiftet 2019/2020 utgjorde 24,7 procent av befolkningen. 28,5 procent av kommunens befolkning i arbetsför ålder (16-64 år) har utländsk bakgrund, en ökning med 2 procent från förra året. Dessa spelar en vital roll för kommunens tillväxt och välfärd, samtidigt som kultur och samhällsliv berikas med nya influenser. SKR pekar på att en ökad invandring av utländsk arbetskraft är en förutsättning för att framtidens kompetensbehov inom privat och offentlig sektor ska kunna mötas.

EU:s första grundprincip för integration fångar passande Jönköpings kommuns perspektiv på integration: "Integration är en dynamisk dubbelriktad process med ömsesidigt tillmötesgående

mellan alla invandrare och invånare i medlemsstaterna". Kommunen söker därför bidra till ett värdigt flyktingmottagande och fungerande integration, där man söker möta näringslivets och offentlig förvaltnings arbetskraftsbrist genom att tillvarata den kompetensresurs som kommunens nya invånare utgör.

SYFTE

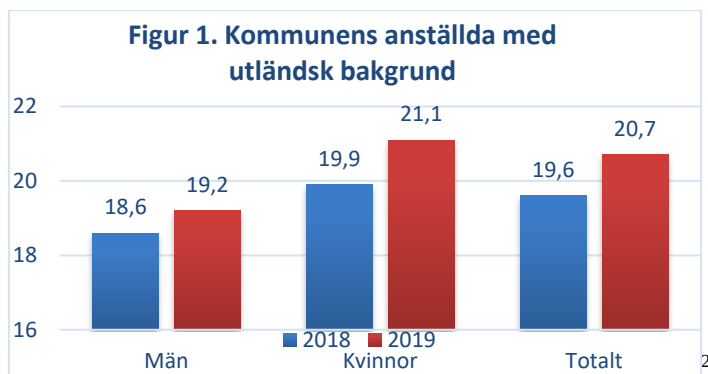
Syftet med föreliggande rapport är att analysera nämndernas och de kommunala bolagens integrationsrapporter utifrån de kommunala integrationsmålen, lyfta faktorer för framgång och visa på möjligheter till samverkan mellan förvaltningar och bolag för att nå integrationsmålen. För en mer beskrivande skildring av integrationsarbete hänvisas till varje förvaltnings integrationsrapport till nämnderna. Resonemanget i föreliggande rapport bygger mycket på Integrationsrapport 2018 som debatterades i Kommunfullmäktige 2019-05-24 och antogs med bred enighet. Utifrån Kommunprogrammet, Verksamhets- och investeringsplanen 2020-2022 och förvaltningarnas inkomna integrationsrapporter reflekterar föreliggande rapport kring följande problemområden:

- Återspegla - De kommunanställda ska återspegla befolkningens sammansättning; Andelen anställda kvinnor och män i Jönköpings kommun med utländsk bakgrund ska öka.
- Egenförsörjning - Fler kvinnor och män ska komma i arbete snabbare.
- Social sammanhållning - den kommunala verksamheten ska leda till utbildning, trygghet, tillväxt och folkhälsa för alla.
- Samverkan med civilsamhället - Medborgardialog mellan Jönköpings kommun och det civila samhället för ökad delaktighet och social sammanhållning.
- Motverka segregation – hitta långsiktiga lösningar på strukturella problem med segregationen.

ÅTERSPEGLA

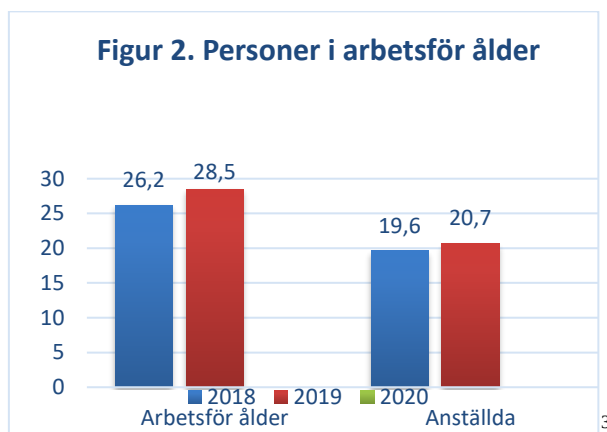
Kommunen söker öka antalet utrikes födda medarbetare så att det återspeglar befolkningens sammansättningen. Totalt har Jönköpings kommun 12 525 anställda¹ i sin organisation. Antalet anställda med utländsk bakgrund är 2 591, vilket motsvarar 20,7 procent. Mellan åren 2018 och 2019 ökade andelen anställda med utländsk bakgrund med 1,1 procentenheter. Bland kvinnorna är andelen med utländsk bakgrund 21,1 procent och bland männen 19,2 procent, öknings med 0,6 respektive 1,2 procentenheter från föregående år (Se figur 1).

¹ Wettermark, Peter. (2019). "Anställda med utländsk bakgrund 2019". Jönköping: Stadskontorets utredningsenhet.

Figur 1. Utveckling av antalet anställda med utländsk bakgrund

Dessa positiva siffror behöver emellertid ställas mot att 28,5 procent av kommunens befolkning i arbetsför ålder har utländsk bakgrund (årsskiftet 2018-2019), vilket ger ett gap att överbrygga på 7,8 procentenheter en ökning av gapet på 1,2 procentenheter sedan förra året (Se figur 2.) Även om några förvaltningar redovisar i sina rapporter att en ökning har skett, i vissa fall med över 1 procent, visar den sammanställda redovisningen att Jönköpings kommuns medarbetare som helhet i mindre utsträckning i år än i fjol återspeglar befolkningen i stort.

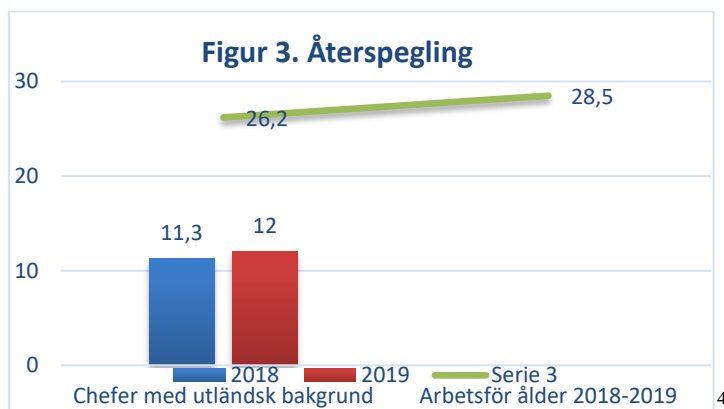
Figur 2. Personer i arbetsför ålder

Därtill kommer att de förvaltningar med numerärt större antal anställda med utländsk bakgrund återfinner dessa i vissa yrkeskategorier inom tekniska kontoret eller äldreomsorgen. Högst andel av totalen återfinns bland lokalvårdare (63 %) och måltidspersonal (49 %), lägst bland rektorer (6 %) och socialt arbete (5 %). Det kommunala bostadsbolaget Vätterhem återspeglar bäst befolkningssammansättningen, både på medarbetar och chefsnivåer. Gapet mellan ambitionsnivån att återspegla befolknings-sammansättningen och verkligheten visar sig tydligast när det gäller chefers bakgrund. Även om en ökning har skett med 0,8 procent, har gapet ökat desto mer. Nämndernas integrationsrapporter problematiserar kring dessa ämnen på olika sätt. Ingen relaterar sina siffror till statistiken om antal i arbetsför ålder, utan slår fast att

² Wettermark, P. *Anställda med utländsk bakgrund 2019*. Jönköping: Stadskontorets utredningsenhet, 2019.

³ Wettermark. *Anställda med utländsk bakgrund 2019*. 2019.

integrationsmålet har nåtts om en numerär ökning har skett. Föreliggande rapport bedömer emellertid att ingen förvaltning har nått målet, utan gapet växer (Se figur 3).

Figur 3. Återspeglingen minskar

Reflektion

Tekniska nämnden reflekterar kring problematiken att utrikes födda i så stor utsträckning är koncentrerade till vissa yrkeskategorier och deras frånvaro i andra yrkeskategorier. Där liksom på Jönköping Energi funderas det på om förändring av utformningen av rekryteringsannonserna eller kravbild skulle kunna öppna upp för större potentiella målgrupper. Tekniska kontoret erbjuder också relativt god möjlighet till kompetensutveckling, vilken kan förbättra förutsättningar att erbjuda alternativa karriärvägar för alla medarbetare. De argumenterar för att ta tillvara på alla medarbetares kompetens är en fråga om social hållbarhet. Med ett likaledes socialt hållbarhetsperspektiv ser valnämnden en aktiv rekrytering av röstmottagare med utländsk bakgrund som en viktig demokratifråga. Socialförvaltningen betonar i sin analys att språkfärdighet är avgörande för anställningsbarhet och mobilitet i organisationen. Därför erbjuds undervisning i svenska som andraspråk till sina medarbetare för att stärka dem i sina uppdrag men också öppna möjligheter för vidareutbildning och för att snabbare kunna matcha dem mot de kompetensbehov som finns inom förvaltningen. Socialförvaltningen driver också ett mentorsprogram för unga ledare i samverkan med civilsamhället på Råslätt, där goda exempel på unga ledare med utländsk bakgrund lyfts fram som ledarförebilder. Dessa goda exempel på riktad rekrytering och fortbildningar ökar utrikes födda medarbetares mobilitet i organisationen och öppnar upp för alternativa yrkesspår eller karriärvägar. Den ökande mobiliteten för erfarna och kompetenta medarbetare med utländsk bakgrund får synergieffekten att öppningar ges för ökad rekrytering av andra utrikes födda. Den baddar också för att Jönköpings kommuns medarbetare i större utsträckning kommer att på ett inkluderande sätt återspegla befolkningen i stort.

Kompetensbaserad rekrytering

De flesta förvaltningars integrationsrapporter hänvisar till ”kompetensbaserad rekrytering” som metod i att kvalitetssäkra rekrytering och skäl till att integrationsmålet har nåtts. Metoden går ut på att se bortom det uppenbara, att låta kompetens och fakta istället för subjektiv magkänsla styra rekryteringsprocessen. Ovanstående analys om att integrationsmålet faktiskt inte har nåtts utan att gapet växer antyder däremot att det finns förbättringsutrymme för hur kompetensbaserad rekrytering utförs. Å ena sidan behöver kompetensbehoven tydligare urskiljas och, som tekniska kontoret föreslår, rekryteringsannonserna revideras utifrån ett interkulturellt perspektiv. Å andra

⁴ Wettermark, P. *Anställda med utländsk bakgrund 2019*. Jönköping: Stadskontorets utredningsenhet, 2019

sidan behöver kompetens som inte är producerad inom Sveriges gränser eller tydligt kan uttryckas på svenska synliggöras och bejakas. Enligt OECD är Sverige nästan sämst i Europa på att ta tillvara utländsk kompetens.⁵

”Kompetensbaserad rekrytering” som metod tangerar Skolverkets metoder för kartläggning av nyanlända elevers kunskaper⁶, vilka flera lärare inom barn- och utbildningsförvaltningen använder. Problemet är att kunskapen från kartläggningen som görs på en enhet inte alltid når eller tas tillvara av lärare vid den nyanlända elevens övergång till en ny skola eller klass. För den enskilde nyanlände eleven är en professionell kartläggning avgörande för ingången och mobiliteten i svensk skola och av stor vikt för hens självbild och identitetsutveckling. Samma gäller för synliggörande av vuxnas kompetens.

”Kompetensbaserad rekrytering” som metod tangerar också den logiska grunden för validering av reell kompetens (OCN-metoden⁷) som ESF projektet ”Validering för inkludering” har genomfört i länet och Högskolans NYAK projekt⁸ använder. Fokus där ligger på att urskilja, synliggöra och bedöma reell och akademisk kompetens hos nyanlända med sikte på deras matchning mot arbetsmarknaden. Här finns också problem vid nyanländas övergångar mellan olika aktörer, där större samordning och samverkan mellan dessa aktörer behövs för att validering av utländsk kompetens ska effektiviseras. För att kommunens integrationsmål att medarbetarna ska återspegla befolkningssammansättningen ska kunna nås, behöver kompetens att bemästra användningen av dessa metoder spridas till varje enhet i de kommunala förvaltningarna.

Slutsatser

Rapportens slutsats från diskussionen kring integrationsmålet att medarbetarna i kommunens organisation ska återspegla befolkningssammansättningen är att:

- Även om flera förvaltningar rapporterar ökning i antalet anställda med utländsk bakgrund har integrationsmålet att kommunens medarbetare ska återspegla befolkningssammansättningen inte nåtts, eftersom gapet mellan antalet anställda med utländsk bakgrund och deras andel av den arbetsföra befolkningen har vuxit från 6,6 till 7,8 procentenheter.
- Nämndernas analyser visar på kreativa förslag att öka anställningsbarhet och mobilitet i organisationen för målgruppen.
- Färdighet att använda metoder kring kompetensbaserad rekrytering och validering av utländsk kompetens behöver spridas till alla enheter på förvaltningarna.

EGENFÖRSÖRJNING

Kommunstyrelsen lägger av flera skäl fokus på möjligheterna kring att främja utlandsföddas inträde på arbetsmarknaden. Det nyinrättade och aktörsövergripande rådet för arbete och kompetensförsörjning belyser samma utmaningar. För det första ses utrikes födda som en än mer betydelsefull resurs och humankapital att möta nuvarande och framtida växande

⁵ Eklund, Johan. Larsson, Johan P.(2020). ”När blir utrikes födda självförsörjande?” Jönköping: Entreprenörskapsforum

⁶ Skolverket (2020). ”Bedömningsportalen”. <https://bp.skolverket.se/web/kartlaggningsmaterial/start>

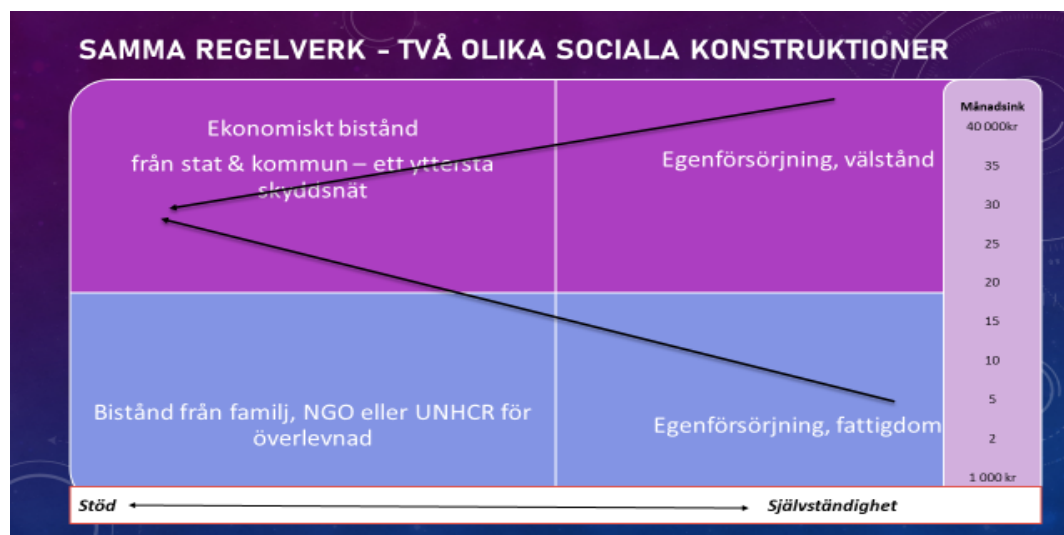
⁷ Nordiskt valideringsforum. (2020). ”OCN-metoden”. <https://valideringsforum.se/ocn-metoden/>

⁸ NYAK-projektet (2020). <https://www.lu.se/studera/valja-studier/ny-i-sverige-och-vill-studera>

kompetensbehovet hos näringsliv och offentlig sektor, liksom de har stärkts av de senaste decenniernas inflöde av utländsk arbetskraft. För det andra innebär det att fler bidrar till kommunens tillväxt och utveckling och färre blir beroende av försörjningsstöd. För det tredje innebär arbete delaktighet i sociala sammanhang, ett ömsesidigt tillmötesgående, som stärker den nyanländes identitet och inkludering i samhället. Den enighet som råder hos kommunledningen i synen på dessa tre skäl, behöver matchas med en samsyn i förvaltningarnas analys av varför egenförsörjningen hos nyanlända är så mycket lägre än befolkningen i stort, trots de senaste årens högkonjunktur⁹. Utan en samsyn och gemensam lägesbild blir insatser svåra att genomföra. I föreliggande analys utkristalliseras följande fyra utvecklingsområden; incitament till egenförsörjning, tidiga insatser, effektiv samverkan och funktionell svenskundervisning.

Incitament till egenförsörjning

Ingen ersättning utan motprestation. Denna princip används i stor utsträckning av FN:s flyktingorgan UNHCR i deras stöd till flyktingar för att ge dem värdighet, empowerment och undvika passivisering under deras migrationsprocess (Se figur 5).

Figur 5. Samma regelverk, men olika sociala konstruktioner

Genom att delta i resursteam i flyktinglägren, alltifrån att organisera utdelning av mat, byggnationer och skolundervisning får arbetsföra personer ersättning. Principen används även i ökad utsträckning av olika svenska kommuner, men mindre så i Jönköpings kommun. Argument för ett mer omhändertagande förhållningssätt har varit att ersättningsnivåerna är nationellt huggna i sten och kan inte justeras lokalt. Kommuner som följer principen om ingen ersättning utan motprestation visar emellertid att varje handläggare har stor frihet och ansvar att sätta nivåerna efter individuell bedömning. I Borås har man t ex kommit långt i att sänka utgifterna för passivt försörjningsstöd till att lägga resurser på proaktiva arbetsmarknadsinsatser, likaså i Trelleborg. Ekonomiskt bistånd utgör det yttersta skyddsnätet i svensk välfärd för att garantera den enskilde en skälig levnadsnivå när andra möjligheter till egen försörjning är uttömda. För nyanlända däremot har detta "yttersta skyddsnät" blivit första instans, vilket efter långvarighet skapar passivitet och inlärld hjälplöshet hos den enskilde. Därmed riskerar ekonomiskt bistånd att underminera incitament till egenförsörjning; att en del av kommunal verksamhet oavsiktligt motverkar ansträngningar hos andra att nå integrationsmålen om ökad egenförsörjning och

⁹ Eklund, Johan. Larsson, Johan P.(2020). "När blir utrikes födda självförsörjande?" Jönköping: Entreprenörskapsforum

minskat försörjningsstöd. Denna fråga är komplex och flerbottnad, men utgör en segregerande struktur. En genomlysning av frågan utifrån Klingensjö¹⁰ och Eklunds¹¹ forskningsrapporter, Försäkringskassans arbete med bidrag och goda exempel från andra kommuner skulle vara en värdefull insats som minskar och motverkar segregation i Jönköpings kommun.

Tidiga insatser

Att nyanländas kompetens snabbt tas tillvara är väsentligt inte endast för att möta näringslivets och offentlig sektors kompetensbehov, utan också för individens förmåga till integration. Som betonades i integrationsrapporten 2018 är kanske den enskilt viktigaste strukturförändringen för att öka utrikes föddas egenförsörjning att insatser sätts in på ett tidigt stadium¹². Kommunens Arbetsmarknadsavdelning (AMA) har emellertid inget tydligt uppdrag att göra detta, utan fokuserar på de som hamnar i försörjningsstöd efter att ha ramlat ur Arbetsförmedlingens etableringsprogram. Uppdraget är inte ett kommunalt ansvar, men blir det till syvende och sist.

Kommunens Verksamhets- och investeringsplan (VIP 2020-2022:18) gör därför gällande att initiativ kommer att tas för att åstadkomma en snabbare etablering och integration genom tidigareläggning av insatser för nyanlända med fokus på arbetsmarknadsåtgärder – fokus på kompetenskartläggning, validering och matchning mot arbetsmarknaden. Vuxenutbildningen har redan denna arbetsmarknadsfokus i sin verksamhet för nyanlända genom utbildningen talangerna och genom att styra SFI undervisningen mot yrkessvenska och praktik. Att liksom samverkansmodellen ”Växjöloftet”¹³ ha ett mer proaktivt förhållningssätt från kommunens sida gentemot en samverkan på ledningsnivå med arbetsförmedlingen och dess resurser, skulle också främja tidiga insatser för nyanländas matchning mot arbetsmarknaden.

Därtill kommer civilsamhällets tidiga insatser att stödja nyanländas inträde på arbetsmarknaden, där deras nätverk bland företagare i kommunen öppnar upp för nyanländas praktik och anställning. Kommunens integrationsanslag stödjer bland annat KFUM:s och Pingstkyrkans holistiska arbete i det avseendet, liksom den ekonomiska föreningen Circular Center verksamhet för utrikes födda kvinnor och initiativ i Bottnaryd att låta yrkeskunniga svenska seniorer fungera som mentorer för nyanlända på praktik i företag. Civilsamhällets insatser är vitalt för att måluppfyllelsen av kommunens övergripande effektmål nås rörande ökad egenförsörjning och minskat försörjningsstöd. Därför drar föreliggande rapport slutsatsen att det vore värdefullt med en genomlysning av kommunens arbetsmarknadsinsatser och tydligare uppdrag om tidiga insatser att ta tillvara nyanländas kompetens på arbetsmarknaden.

Effektiv samverkan

Mandatperiodens kommunprogram understryker vikten av att utveckla samverkan mellan olika aktörer för att effektivare nå gemensamma mål. Detta har stor bärkraft på effektmålen om minskat försörjningsstöd och ökad egenförsörjning. DUA (Delegationen för unga och nyanlända till arbete) är ett nationellt nätverk som verkar för att arbetsmarknadspolitiska insatser mot arbetslöshet inom målgruppen får större genomslag på lokal nivå. DUA främjar statlig och kommunal samverkan och utveckling av nya samverkansformer. Berörda förvaltningar beslöt

¹⁰ Klingensjö, Leif. (2019). ”Nuläge för ekonomiskt bistånd”. Stockholm: SKR

¹¹ Eklund, Johan. Larsson, Johan P.(2020). ”När blir utrikes födda självförsörjande?” Jönköping: Entreprenörskapsforum

¹² Regeringen (2017). Tidiga insatser. <https://www.regeringen.se/artiklar/2017/09/satsningar-pa-jobb-och-etablering--alla-som-kan-jobba-ska-jobba/>

¹³ Växjö Kommun (2019). <https://www.vaxjo.se/sidor/jobb-och-foretag/stod-till-dig-som-soker-jobb/verksamheter-som-erbjuder-arbetsmarknadsinsatser/vaxjoloftet.html>

nyligen att Jönköpings kommun avslutar den regionala och nationella DUA samverkan, vilket denna rapport bedömer försvagar en arbetsmarknadsfokus för verksamheterna. Istället hänvisas till den goda samverkan inom den Lokala överenskommelse (LÖK) mellan Arbetsförmedlingen och Jönköpings kommun, som emellertid har ett starkare fokus på de som står långt ifrån arbetsmarknaden, ett omhändertagandeperspektiv på utrikes födda. Ett proaktivt samarbete med Arbetsförmedlingen inom ramen för DUA samverkan med fokus på tidiga insatser för kompetenskartläggning och matchning av nyanlända mot arbetsmarknadens kompetensbehov skulle effektivt föra kommunen mot större måluppfyllelse av uppsatta effektmål. Detta gäller även för kommunal verksamhets närmare samarbete med civilsamhällets och social företags initiativ till arbetsintegrering. Civilsamhällets nätverk bland kommunens företag är ingångar genom vilka många nyanlända har funnit egenförsörjning. Denna metodutveckling för arbetsintegrering skulle kommunen på ett bättre sätt kunna bejaka.

IFO:s genomlysning av försörjningsstödet¹⁴ liksom Rambölls¹⁵ kartläggning av etableringsprocessen i Jönköpingsregionen understryker vikten av att ha ett individperspektiv, inte ett verksamhetsperspektiv, i mötet med brukare. Nyanlända rör sig genom olika verksamheter uppdragsområde och möter olika former av ekonomiskt bistånd. Om en nära och effektiv samverkan mellan alla verksamheter brister, riskerar nyanländas etablering i samhället att undermineras. Hur utbetalningar av ekonomiskt bistånd sker i relation till den enskildes engagemang i insatser för att nå egenförsörjning bedömer föreliggande rapport är av vital betydelse för att motverka segregation.

Funktionell svenskundervisning

Flera av förvaltningarnas integrationsrapporter till nämnderna indikerar att den kommunikativa kompetensen, alltså förmågan att tala svenska på ett föreståligt sätt, är utslagsgivande vid jobbsökande, integrering i samhällsgemenskapen och utvecklingen av en ny identitet i det nya landet. Problematiken belyses också i den statliga KLIVA utredningen¹⁶. Fyra orsaker kan urskiljas i detta. För det första har individen självklart ett stort ansvar att göra sitt yttersta i ansträngningar att nå kommunikativ kompetens i svenska, men ofta är det inte viljan till detta som ligger i vägen. Den studerande helt naturligt använder ofta den inlärningsmetod man redan kan och transfererar sitt eget språks struktur på svenskan. Till exempel är grammatiken helt avgörande i att lära sig klassisk arabisk, vilket därför lätt blir fel fokus i svenskastudierna där istället inövning av den lite exotiska svenska språkmelodin, prosodin, är nödvändigt för att nå kommunikativ kompetens. Därtill kommer en psykologisk aspekt som många svenska språkinlärare kan identifiera med. Ingen vill låta dum och okunnig som ett barn eller göra bort sig, vilket hindrar ens språkutveckling som onekligen måste gå genom en infantil fas.

För det andra finns kulturella förklaringar¹⁷ där den svenska tidscentrerade och individualistiska kulturen inbjuder mindre till naturligt umgänge mellan människor än de relationscentrerade och kollektivistiska kulturerna, varifrån de flesta nyanlända kommer. Språkutveckling sker i det naturliga umgänget och samtalet med människor från målkulturen. Uteblir detta hos språkeleven kvarstår endast samtal inom hens egen språkgrupp och progression i svenska uteblir. Därför spelar

¹⁴ Nordenhaug, S E (2019). ”Genomgripande genomlysning av försörjningsstöd In2019:99 700”

¹⁵ Ramböll (2016) Kartläggning av etableringsprocessen”. RJL, Arbetsförmedlingen, Jönköpings Kommun.

¹⁶ Sandvall, Karin (2019) *På väg – mot stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk* (KLIVA). Regeringen

¹⁷ Stier, Jonas. (2009). *Kulturmöten - En introduktion till interkulturella studier*. Lund: Studentlitteratur

civilsamhället insatser med att skapa mötesplatser mellan nyanlända och svenskar en viktig roll. Ett exempel är det 20-talet språkkaféer som drivs på olika platser i kommunen.

För det tredje används digitala verktyg i för liten skala i språkinläringen¹⁸. Kunskap om var de finns och vana i att använda dem saknas hos många, men skulle kunna kompensera bristen på naturligt umgänge med svenskar. Digitala språkprogram och appar kan vara utmärkta verktyg att utveckla den svenska språkmelodin. Digitala verktyg kan integreras ännu mer i SFI och annan svenskundervisning.

För det fjärde beror bristen på kommunikativ kompetens hos många nyanlända på hur svenskundervisningen sker. Om utbildning i metodik¹⁹ hos lärare saknas eller är otillräcklig, framför allt att undervisa svensk språkmelodi till de med semitisk språkbakgrund, blir det svårt för nyanlända att knäcka språkkoderna, oavsett hur mycket man vill. SFI utbildningar är upphandlad verksamhet i Jönköpings kommun där det grannlaga ansvaret att kvalitetssäkra utbildningen ligger på genomförarna. Kvalitén på utbildningen i svenska som andraspråk är emellertid av så vital betydelse för integrationen att denna rapport förordar att kommunen tar ett övergripande ansvar för kvalitetssäkring av den och fortbildning av lärare. Där skulle även icke upphandlad verksamhet som till exempel civilsamhällets alla insatser för språkundervisning och skolornas svenska som andraspråkundervisning kunna ingå.

Slutsatser

Föreliggande rapport drar följande slutsatser från diskussionen kring integrationsmålet om hur egenförsörjningen på bästa sätt kan öka är att:

- Lösningen på Jönköpings kommuns och regionens kompetensbehov finns hos det senaste decenniets invandrade.
- Ekonomiskt bistånd utan motprestation riskerar att underminera incitament till egenförsörjning.
- Den enskilt viktigaste strukturförändringen för att öka utrikes föddas egenförsörjning är att insatser för kompetenskartläggning och jobbmatchning sätts in på ett tidigt stadium.
- En effektiv samverkan mellan kommunala verksamheter och arbetsförmedlingen, regionen och civilsamhället är en förutsättning för att kommunen ska nå sina effektmål om ökad egenförsörjning och minskat försörjningsstöd.
- En kvalitativ svenskundervisning är av vital betydelse för att nyanlända ska kunna utveckla funktionell språkförmåga.

SOCIAL SAMMANHÅLLNING

Målet med social sammanhållning i alla delar av Jönköpings kommun utgår från Agenda 2030, FN:s globala mål för hållbar utveckling – minskad ojämlikhet och inkluderande samhällen. Den anspelar också på Jönköping 2030:s vision om trygghet och gemenskap med god tillit till samhällsservicen. Den förutsätter emellertid den dubbelriktade processen i integrationen som

¹⁸ Sandvall, Karin (2019) *På väg – mot stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk* (KLIVA). Regeringen

¹⁹ Kjellin, Olle. (2016) *Svensk prosodi i praktiken*. Stockholm: Hallgren & Fallgren

EU:s första grundprincip för integration föreskriver, där ett ömsesidigt tillmötesgående sker mellan nya och gamla invånare.

Interkulturell kompetens

Flera förvaltningar belyser behovet av en ökad interkulturell kompetens bland all personal. Kultur & fritidsförvaltningen understryker att den inte bara är meriterande utan många gånger nödvändig för en bra och utvecklande verksamhet, speciellt i de mångkulturella områdena. Kultur & fritidsförvaltningens områdesutvecklare och personal på fritidsgårdar, bibliotek och badhus i de prioriterade områdena arbetar i kulturmötenas skärningspunkter. Deras djupa förtrogenhet med det rika föreningslivet i Jönköpings alla delar gör förvaltningens medarbetare till en bärande länk mellan civilsamhället och kommunen.

Interkulturell kompetens²⁰ är en gränsöverskridande process, en interaktion mellan människor från olika kulturer samt en ömsesidighet för varandra. Det handlar inte endast om möte mellan skilda kulturer, utan färdighet i bemötandet av människor med olika referensramar och erfarenheter. Här spelar förmågan att kommunicera respekt i olika kontexter en viktig roll och insikten att interkulturella relationer präglas av maktrelationer, där majoritetsbefolkningen ofta har tolkningsföreträde. Interkulturell kompetens är förmågan att överbrygga denna maktrelation. Den blir som antikroppar mot etnocentrism och diskriminerande förhållningssätt, för att använda aktuella begrepp. Interkulturell kommunikation är numera en integrerad del i många universitetsutbildningar och dess kompetens av vital betydelse att alla medarbetare i en kommun, oavsett kulturell bakgrund, utvecklar.

Behovet av att stärka den interkulturella kompetensen visar sig särskilt angeläget för yrkesgrupper med högt antal utrikes födda. I mötet med svenska brukare i t ex äldreomsorgen eller lokalvården uppstår lätt kulturella missförstånd som skapar osäkerhet för alla inblandade, inte minst när det gäller respektkommunikation. Arbetet att förlika goda värderingar och sociala koder från hemlandet med de som gäller i den svenska kontexten är en lång process som kräver reflektion, dialog och fortbildning. På samma sätt står svensk personal som arbetar i mångkulturella områden och sammanhang i behov av att utveckla den interkulturella kompetensen. Interkulturell kommunikation blir således medlet med vilken en dynamisk dubbelriktad process uppstår i integrationsarbetet med en ömsesidigt tillmötesgående mellan nya och gamla kommuninvånare.

Skolsegregation eller varje skolenhet en mångkulturell mötesplats

Genom de senaste årens demografiska förändringar har i princip varje skolenhet i kommunen blivit mångkulturell. Skolan blir på det sättet frontlinjen i arbetet att minska och motverka segregation. Barn- och utbildningsförvaltningen har som uttalat mål att alla nyanlända elever ska så snabbt som möjligt få tillhörighet i en ordinarie klass och därmed i en inkluderande helsvensk kontext kunna utveckla sin grupptillhörighet och kunskaper. Därtill krävs att den mångkulturella kompetensen stärks på varje skolenhet, inte endast de enheterna med ett högt antal utrikes födda elever. Varje skolenhet behöver lärare med färdighet i att använda kartläggningsmetoderna och möjlighet att direkt förmedla informationen om den nyanlända elevens kunskaper och färdigheter till undervisande klass eller ämneslärare. Barn- och utbildningsförvaltningen pekar ut undervisningen i svenska som andraspråk (SvA) som ett utvecklingsområde. Duktiga SvA lärare på varje skolenhet som kompletterar undervisningen som eleven får i ordinarie klass ökar nyanlända elevers möjlighet att nå gymnasiebehörighet i nionde klass. Studiehandledare på modersmålen, vilka ofta har hög utbildning från hemlandet och som ges mer omfattande

²⁰ Lahdenperä, Pirjo (2012). *Interkulturellt ledarskap – förändring i mångfald*. Lund: Studentlitteratur

tjänstgöring på en skolenhet, har möjlighet att fungera som interkulturell brobyggare. De gör detta i stödet till den klassplacerade nyanlända eleven, i stöd till lärare att förstå elevernas behov, fungerar som interkulturell resurs i arbetslagen och som viktig länk mellan skolan och de nyanlända elevernas föräldrar. Björn Åstrands²¹ utredning om skolsegregationen i Sverige söker hitta lösningar som stärker social sammanhållning och möjligheten att varje skolenhet utvecklas till inkluderande mångkulturella mötesplatser. Frågan är hur skolsegregationen i Jönköpings kommun tar sig uttryck och vilka åtgärder som kan sättas in mot den.

Kvotflyktingar och anhöriga

Under 2019 tog kommunen emot 318 personer som flyktingar mot 609 under 2018, vilket är nästan en halvering. Invandring – och flyktingsektionens arbete har under 2019 präglats av en ökning av antalet kvotflyktingar och direktinresta anhöriga. Antalet nya ensamkommande barn och ungdomar har minskat drastiskt under året, vilket verksamheterna anpassar sig till. Gymnasielagen öppnade upp för engagerade asylsökande ungdomar att erhålla uppehållstillstånd. Både gymnasieskolorna Bäckadal och Erik Dahlberg samt flera aktörer i civilsamhället stödjer dem i den processen. Samtidigt lyfts den viktiga frågan för barn- och ungdomens bästa vid avslag på asylsökande och beslut om återvändande. Jönköpings kommun deltar i projektet *Barnets bästa vid återvändandet* som har framarbetats av Strömsunds kommun i samarbete med Migrationsverket.

Situationen för det ökade antalet kvotflyktingar och direktinresta anhöriga berörs emellertid inte i någon av integrationsrapporterna. Dessa två grupper har tre saker gemensamt. De har antagligen under flera år bott och väntat i undermåliga flyktingläger i Kenya, Sudan, Libanon eller Jordanien. De har också nyligen fått uppehållstillstånd för att de har asylskäl enligt Genevekonventionen. De har på ett lagligt sätt gjort en snabb miljöomställning från ett flyktingläger till ett boende i Jönköpings kommun. För kvotflyktingarnas del har UNHCR noga valt ut dem som mest behövande flyktingar. För de direktinresta anhöriga har uppehållstillstånd sökts och beviljats på svenska ambassaden i antingen Ankara, Amman eller Khartoum. Ankomsten till Sverige för dessa har inneburit slutet på en lång väntan att återförenas med sina familjer. De kulturella och psykologiska omställningarna för dessa två grupper är stora, som den professionella personalen med internationell erfarenhet och god interkulturell kompetens på flyktingsektionen sköter utmärkt. De behöver emellertid stöd från ett engagerat civilsamhälle och medarbetare i kommunens olika förvaltningar.

Slutsatser

Rapportens slutsatser från diskussionen kring integrationsmålet social sammanhållning är att:

- En ökad interkulturell kompetens bland all kommunal personal möjliggör ett ömsesidigt tillmötesgående och en stärkt integration.
- Hur respekt kommuniceras är kulturellt betingat, en färdighet av vital betydelse i mellanmänniskt bemötande.
- Skolan är frontlinjen i arbetet att minska och motverka segregation.

²¹ Åstrand, Björn (2020). *En mer likvärdig skola – minskad skolsegregation och förbättrad resurstilldelning*. SOU 2020:28

- Kvotflyktingar och direktinresta anhöriga är de största grupperna nyanlända och i behov av tidiga stödinsatser.

SAMVERKAN MED CIVILSAMHÄLLET

Programmet för samspelet mellan kommunen och civilsamhället har syfte att stärka samverkan och ta del av varandras kunskaper och erfarenheter för att möta gemensamma utmaningar, vilket har utvecklats och formaliserats under året. Jönköpings kommun har också utvecklat dialog som uttalat förhållningssätt gentemot medborgarna. Detta förtroendeskapande arbete har med delaktighet, demokrati och tillit att göra och därför ett viktigt redskap för integrationen.

Nätverk och anslag

Nätverket för flyktingstöd och integration, vilket omfattar ett 60-tal aktörer från civilsamhället och kommunen, har träffats regelbundet under året för avstämningar och koordination av insatser. Det kommuncentrala anslaget för integration och delaktighet fördelar årligen 1,4 milj. till lokalt förankrade projekt som främjar samverkande insatser för integration. Idéer som har sprungit utifrån föreningars, församlingars eller studieförbunds verksamheter har på det sättet fått stöd att förverkligas. Ett 20-tal projekt beviljades under året. Frivilligcentralens arbete är en annan satsning som visat sig av vital betydelse för kommunen, inte minst nu i Coronatider. Kommunens nära samverkan med och förhållandevis stora stöd till civilsamhället motsvarar ändå inte deras egen ideella insats, inte minst för asylsökande.

Ytterområdena

Detta visar sig tydligt i civilsamhällets engagemang på de orter där kommunen har byggt boende för nyanlända som har kommunplacerats efter att de erhållit uppehållstillstånd. Styrkan och det sociala engagemanget i föreningslivet i Fagerslätt, Samset, Banarp, Tenhult, Bottnaryd, Ljungarum och Skärstad visar sig i hur de har organiserat mottagandet av de nyanlända med stöd från flyktingsektionen. Det visar sig också i hur de har kunnat lindra oron hos de samhällsmedborgare som känt osäkerhet inför inflyttningen av främlingar. Civilsamhället på dessa orter har därmed exemplifierat den dynamiska dubbelriktade process med ömsesidigt tillmötesgående som integration innebär.

Områdesgrupper och gemensam lägesbild

Det var på Råslätt som den breda samverkan inom Områdesgruppen utvecklades och som nu också tillämpas på de tre andra prioriterade områdena i kommunen; Öxnehaga, Österängen och Huskvarna söder. Områdena betecknas som prioriterade av socioekonomiska skäl utifrån en rad välfärdsindikatorer. De har det gemensamt att antalet utrikes födda invånare där är betydligt högre än i andra bostadsområden i kommunen. Skolornas rektorer tar därmed ett stort samhällsansvar utöver sina ordinarie uppdrag, samtidigt som resultaten av Områdesgruppernas arbete när det gäller social sammanhållning kommer skolorna till del, en win-win situation. Framgångsfaktorerna med Områdesgrupperna är att de slår hål på ”de kommunala stuprören” och öppnar upp för nära samverkan mellan alla aktörer i området där en gemensam lägesbild kan växa fram. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)²² understryker vikten av att utveckla en gemensam lägesbild vid komplexa situationer. Detta gäller både inom en egen organisation eller då aktörsövergripande samverkan krävs. Med det gemensamma målet att stärka samhällsutvecklingen och den sociala sammanhållningen i det prioriterade området bidra Områdesgrupperna på ett viktigt sätt att en positiv områdesidentitet utvecklas.

²² Landgren, Jonas. Borglund, Erik (2016). *Lägesbilder – Att skapa och analysera lägesbilder vid samhällsstörning*. MSB

Kommunala bolag

Det kommunala bostadsbolaget Vätterhem är förutom i Huskvarna söder det dominerande bostadsbolaget i de prioriterade områdena. Genom regelbunden dialog med hyresgästerna, närvaro av interkulturellt kompetenta bovärdar och ett systematiskt hållbarhetsarbete är det inte förvånande att kundnöjdheten bland deras hyresgäster är mycket högt. Vätterhems hållbarhetsrapport finns tillgänglig på deras hemsida. Det kommunala bostadsbolaget utgör ett föredöme att följa för kommunala förvaltningars arbete med social hållbarhet och övriga kommunala bolags ägardirektiv om samhällsansvar. Jönköping Energi upprättar likaledes en hållbarhetsrapport och använder den internationella GRI standarden som måttstock för sitt hållbarhetsarbete. Man understryker att om man lyckas rekrytera en ökad mångfald så blir Jönköping Energi en än mer attraktiv arbetsplats då många studier visar på att en mångfald bidrar med högre trivsel, ökad förståelse, kreativitet och effektivitet.

Utrikes föddas perspektiv

Hur utrikes föddas perspektiv inkluderas i förvaltningarnas förbättringsarbete är en svår fråga av flera skäl. För det första hindrar språket i många fall utrikes födda att föra fram sina åsikter och perspektiv på ärendena. För det andra gäller en annan maktordning²³ då, å ena sidan, utrikes födda är mindre representerade i ledande positioner i förvaltningarna. Å andra sidan kommer många från kulturer med hög maktdistans, där ifrågasättande av överordnade eller framförande av personliga åsikter inte accepteras. För det tredje finns de flesta utrikes födda medarbetarna i kommunen koncentrerade till vissa yrkeskategorier och står därför ofta utanför beslutsprocesserna.

Jönköpings kommun har dialog som uttalat förhållningssätt gentemot medborgarna. Det är väsentligt att beslut som påverkar de med svenska som andraspråk också inkluderar dem i processen att nå besluten för att de ska bli hållbara. Det är en jämlikhetsfråga att låta även dem utan ord få sin röst hörd och perspektiv synliggjort²⁴. Därför ombads förvaltningarna att inför integrationsrapporten genomföra medarbetardialoger med målgruppen. Detta visade sig däremot svårt, dels på grund av tidsbrist, dels på grund av osäkerhet inför metoden. Samtal med några förvaltningar kring integrationsrapporten ledde till slutsatsen att en väg framåt vara att integrera perspektivinhämtning från medarbetare med svenska som andraspråk i det systematiska kvalitetsarbetet. Av chefer väl genomförda medarbetarsamtal skulle också kunna fånga in målgruppens perspektiv, om detta efterfrågades av ledningen. Oavsett metoderna skulle ansträngningarna kunna ge utrikes födda större möjligheter att bidra till organisations- och verksamhetsutvecklingen. För en framgångsrik integration är processen kring utvecklandet av en gemensam lägesbild avgörande, där målgruppens perspektiv på ett seriöst sätt får möta förvaltningsledningens. Den nationella konferensen ”Tjejer i förorterna”, som anordnades av civilsamhället på Råslätt i maj 2019 är ett gott exempel på empowerment och inkludering av de som annars inte får plats.

Slutsatser

Slutsatserna från diskussionen kring integrationsmålet om samverkan med civilsamhället är:

- Jönköpings kommuns samverkan med civilsamhället har stärkts ytterligare under året.

²³ Elmeroth, Elisabeth (2008). *Etnisk maktordning i skola och samhälle*. Lund: Studentlitteratur

²⁴ Abrahamsson, Hans. (2019). *Den politiska ekonomins globala uttryck – Sverige i en värld i förändring*. Göteborg: Korpen

- Civilsamhällets funktion som nätverk och dörröppnare för nyanländas ingång i samhälle och arbetsliv kompenserar där kommunens ansträngningar inte når ända fram.
- Områdesgrupperna är framgångsexempel på förvaltnings- och aktörsövergripande samarbete och en viktig del för den sociala sammanhållningen i prio-områdena.
- Processen kring hur gemensamma lägesbilder arbetas fram är avgörande för en framgångsrik integration.
- Vätterhem och Jönköpings Energi utgör ett föredöme för de kommunala förvaltningarnas och kommunala bolags arbete med social hållbarhet.
- Medarbetare med svenska som andraspråks perspektiv är väsentligt att få med för att verksamheterna ska kunna utvecklas på ett socialt hållbart sätt.

MOTVERKA SEGREGATION

I förra årets integrationsrapport ställdes den retoriska frågan vilka strukturella problem med segregation som egentligen gjorde att Jönköpings kommun kvalificerade att få riktade anslag från myndigheten DELMOS för att motverka dem. För verksamheter att göra en självanalys är inte lätt, att söka svagheter och strukturer som behöver förändras för att bättre nå målen. Syftet med det riktade anslaget är att förbättra situationen i socioekonomiskt utsatta områden och motverka strukturella orsaker till segregation. I och med att ansökan beviljades förband sig kommunen att göra denna analys och att söka inkludera utrikes föddas perspektiv och delaktighet i processerna. En förvaltningsövergripande arbetsgrupp har sökt urskönja problemområden, dess orsaker och effekter för att kunna formulera välriktade insatser som minskar och motverkar segregation i Jönköpings kommun. Föreliggande integrationsrapport har belyst utvalda utvecklingsområden som har utkristalliserats under arbetets gång. En rad insatser har iscensatts, flera är på väg att startas upp. Förvaltningarnas arbete med att urskönja segregande strukturer i sina verksamheter och motverka dem, upphör emellertid inte med dessa insatser, utan bör integreras i det systematiska kvalitetsarbetet inom ramen för målen kring social hållbarhet.

DELMOS insatser

Sammanlagt har kommunstyrelsen påbörjat åtta insatser, varav flera är i samverkan med civilsamhället eller regionen, helt i linje med direktiven från DELMOS och kommunprogrammet att sträva efter aktörsövergripande samverkan för att nå målen. Fler insatser är på gång där fokus ligger på att minska strukturella hinder för att ta sig in på arbetsmarknaden, barns uppväxtvillkor och att minska klyftor i kommunen.

Analysen har visat att boende i de socioekonomiskt svagare bostadsområdena i mindre utsträckning nås av samhällsinformation och får del av samhällsservice än boende i andra områden. I grund och botten är detta en demokratifråga. Insatsen ”Jämlik medborgarservice i prio-områdena” söker möta detta behov, där även insatser kommer att underlättas för aktörer som arbetar med jobbmatchning och nyföretagarstöd. Välfärdsindikatorer²⁵ visar att ohälsotalen i de socioekonomiskt svagare områdena är högre än andra delområden i kommunen. Att kommunicera folkhälsa framgångsrikt i mångkulturella områden innebär mer än att förmedla information på olika språk; förtroende för och tillit till budbäraren är avgörande. Insatsen ”Hälsoguiden”, en

²⁵ Zeidlits, A m.fl. (2018) Välfärdsindikatorer för kommunens delområden. Jönköping: Stadskontorets utredningsavdelning

Wixe, S (2019) ”Vem bor var? – Om boendesegregation i Jönköpings kommun”.

samverkan mellan regionens folkhälsosektion och kommunen, följer en framgångsrik modell från Angered i Göteborg, där frivilliga nyckelpersoner bland olika språkgrupper får utbildning i folkhälsa och sedan fungerar som hälsoguidar i sina samhällsgrupper.

Insatsen ”Nyanlända föräldrars delaktighet i skola och föreningsliv” adresserar ett av de viktigaste utvecklingsområdena i nulägesanalysen om segregationen i Jönköpings kommun – behovet av att stärka utrikes födda föräldrars roll i samhälle och föreningsliv. Förberedelser för satsningen ”Tillgängligt samhälle” sker utifrån Områdesgruppen på Österängen och liknande satsningar görs utifrån föreningslivet på Råslätt och allaktivitetshuset Smeden i Huskvarna. Insatsen söker metoder att stärka samverkan mellan skola och nyanlända elevers föräldrar.

Mandatperiodens kommunprogram pekar på att digitalt utanförskap skapar nya klyftor i samhället. En ansats att överbrygga dessa är DELMOS insatsen ”Digital inkludering”, vilken utbildar digitalvana ungdomar från gymnasiernas IMS program och för samman dem med seniorer som önskar förbättra sin digitala färdighet. Projektiden är beprövad och skapar på ett naturligt sätt möten mellan unga nyanlända och svenska seniorer, ökar deras digitala inkludering och stärker samtidigt ungdomarnas anställningsbarhet, med andra ord nås flera av kommunens verksamhetsmål.

Ökad egenförsörjningen är ett av kommunens främsta effektmål, vilket kräver nytänkande och innovation när det gäller metoder för arbetsintegrering. Insatsen ”Samverkan för ökad arbetsintegration och delaktighet för nyanlända i Jönköpings kommun” söker just denna metodutveckling genom aktiviteter på mötesplatsen Ödla. Insatsen är en samverkan mellan Kultur & fritidsförvaltningen, det sociala företaget All:in och föreningen Makerspace.

Kommunen värnar om medborgares delaktighet och inkludering i processer att utveckla bostadsområden. En insats i Huskvarna söder stödjer en medborgardriven satsning på att utveckla miljön kring Smedbyparken. Insatsen har fört samman ett medborgardrivet engagemang för att utveckla sin boendemiljö med TK:s och SBK:s insatser att utveckla parkmiljön. Engagemanget från skolans elever samt allaktivitetshuset Smeden har bidragit till att medborgarna känner sig del i utvecklingen av parken.

Det framgångsrika långsiktiga arbetet med områdesutveckling på Råslätt grundar sig i ett strakt och engagerat civilsamhälle. Prio-områdenas utveckling beror mycket på utvecklingen av ett starkt och livskraftigt föreningsliv. En föreningscoach är nu i full gång med att stödja föreningsutveckling i de socioekonomiskt svagare områdena.

Analysen har identifierat att nyanlända som på grund av oförmåga kopplat till fysisk eller psykisk ohälsa riskerar att inte kunna fullfölja sin etablering i det svenska samhället. Hälsoprojekt etablering (HPE), en samverkan mellan AMA, Arbetsförmedlingen och Socialförvaltningen söker genom experthjälp öka möjligheterna för deltagare att tillgodogöra sig arbetsförmedlingens insatser mot egen försörjning och minska risken för att deltagare blir långvarigt beroende av försörjningsstöd.

AVSLUTNING

Alla invånare har lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter oavsett etnisk och kulturell bakgrund. Jönköping är en global kommun och har därmed en välkomnande attityd till nya invånare oavsett varifrån de kommer; internationella studenter, arbetskraftsinvandrare, kärleksinvandrare eller flyktingar. Dessa kommer även framöver att spela en vital roll för kommunens tillväxt och välfärd, samtidigt som kultur och samhällsliv berikas med nya influenser.

Oro i världen ställer krav på medmänsklighet och kommunen bidrar till ett värdigt flyktingmottagande. Nyckeln till en lyckad integration handlar om tillgång till språket, arbete och kontakter i civilsamhället. I Jönköpings kommun är integration angeläget för hela organisationen och ett ansvar för varje chef att se till att målen nås och gemensamma lägesbilder skapas. Detta kräver samverkan mellan kommunens aktörer för att sammanhållning och delaktighet ska öka.

KÄLLFÖRTECKNING:

- Abrahamsson, Hans. (2019). *Den politiska ekonomins globala uttryck – Sverige i en värld i förändring*. Göteborg: Korpen
- Eklund, Johan. Larsson, Johan P.(2020). ”När blir utrikes födda självförsörjande?” Jönköping: Entreprenörskapsforum
- Elmeroth, Elisabeth (2008). *Etnisk maktordning i skola och samhälle*. Lund: Studentlitteratur
- Kjellin, Olle. (2016) *Svensk prosodi i praktiken*. Stockholm: Hallgren & Fallgren
- Klingensjö, Leif. (2019). ”Nuläge för ekonomiskt bistånd”. Stockholm: SKR
- Lahdenperä, Pirjo (2012). *Interkulturellt ledarskap – förändring i mångfald*. Lund: Studentlitteratur
- Landgren, Jonas. Borglund, Erik (2016). *Lägesbilder – Att skapa och analysera lägesbilder vid samhällsstörning*. MSB
- Nordiskt valideringsforum. (2020). ”OCN-metoden”. <https://valideringsforum.se/ocn-metoden/>
- Nordenhaug, S E (2019). ”Genomgripande genomlysning av försörjningsstöd In2019:99 700”
- NYAK-projektet (2020). <https://www.lu.se/studera/valja-studier/ny-i-sverige-och-vill-studera>
- Ramböll (2016) Kartläggning av etableringsprocessen”. RJJ, Arbetsförmedlingen, Jönköpings Kommun.
- Regeringen (2017). Tidiga insatser. <https://www.regeringen.se/artiklar/2017/09/satsningar-pa-jobb-och-etablering--alla-som-kan-jobba-ska-jobba/>
- Sandvall, Karin (2019) *På väg – mot starkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk (KLIVA)*. Regeringen
- Skolverket (2020). ”Bedömningsportalen”. <https://bp.skolverket.se/web/kartlaggningsmaterial/start>
- Stier, Jonas. (2009). *Kulturmöten - En introduktion till interkulturella studier*. Lund: Studentlitteratur
- Växjö Kommun (2019). <https://www.vaxjo.se/sidor/jobb-och-foretag/stod-till-dig-som-soker-jobb/verksamheter-som-erbjuder-arbetsmarknadsinsatser/vaxjoloftet.html>
- Wettermark, Peter. (2019). ”Anställda med utländsk bakgrund 2019”. Jönköping: Stadskontorets utredningsenhet
- Wixe, S (2019) ”Vem bor var? – Om boendesegregation i Jönköpings kommun”. [Rapporter och utredningar - Jönköpings kommun \(jonkoping.se\)](https://rapporter-och-utredningar-jonkopingskommun.jonkoping.se)
- Zeidlits, A m.fl. (2018) Velfärdsindikatorer för kommunens delområden. Jönköping: Stadskontorets utredningsavdelning
- Åstrand, Björn (2020). *En mer likvärdig skola – minskad skolsegregation och förbättrad resurstilldelning*. SOU 2020:28